

PE URMELE ECATERINEI TEODOROIU

Voi relata succint câteva însemnări marginale cu ocazia documentării pentru piesa Ecaterina Teodorescu. Imboldul de a scrie această piesă dedicată eroinei de la Mărășești, a cărei jertfă revelatoare a înobilat istoria noastră, mi-a fost generat de o comandă socială și națională și — de ce să nu mărturisesc? — de un impuls profesional. Și iată de ce: mai întâi am scris o poezie, aspru criticată pentru faptul că nu cunoșteam date biografice despre eroină. Documentările prin diferite biblioteci m-au pus în fața unor date eronate, contradictorii, naiv-romantice, desuete. Astfel că am fost obligat să apelez la „teren” și să discut cu oamenii care au cunoscut-o: frați, surori, colegi, camarazi de front...

Am vizitat nu o dată satul Vădeni și plaiurile Panciului, adică locul nașterii și frontul unde a căzut în noaptea de 22/23 august 1917.

Ca rezultat al îndelungului proces de acumulare faptică, de descoperiri spectaculoase, a fost tocmai posibilitatea de a cuprinde o ființă deosebit de complexă, trecînd de la timiditate la adevărate manifestări de curaj inexprimabil. Mi-a fost dat să aflu că numele adevărat al eroinei este Cătălina Teodorescu și că în catalogul de la gimnaziul bucureștean doamna dirigintă a numit-o, ușor de dedus din care cauză, Ecaterina Teodorescu. Ba, mai mult, că adolescenta cercetașă Ecaterina Teodorescu n-a participat la luptele de la podul Jiului, în acea zi memorabilă ea fiind în altă parte a frontului și adunînd răniți. Din corespondența eroinei și din mărturisirile martorilor am reușit să spulber legenda că ea l-ar fi urmat pe front pe logodnicul ei, învățătorul Gheorghe Pănoiu, așa cum ne-a fost prezentat într-un film de prin 1932 și în mai multe însemnări literare. Adevărul e că ea l-a cunoscut pe logodnicul ei mult mai tîrziu, la Iași, în spitalul de campanie, cînd eroina era decorată cu „Virtutea Militară” și purta tresele de sublocotenent, deci actul ei de a lupta cu arma în mînă căpătînd o nouă semnificație, o adevărată apoteoză, fiind explicat numai prin dorința aprigă de a apăra pămîntul și unitatea noastră națională. Tot în timpul documentării am dat de dosarul care cuprindea josnica anchetă întreprinsă asupra unei fete nevinovate, singura femeie care purta în toamna lui 1916 o armă în mînă, de ambele părți ale frontului. Era răzbunarea unor doamne din clasa dominantă, care nu concepeau ca o ță-

rancă, și încă cea mai săracă din sat, să devină un adevărat mit național. Desigur, ancheta a respins orice acuzație stupidă, iar celălalt erou, generalul Eremia Grigorescu a notat ca pe o filă de cronică: „Această fată e o pildă de vitejie pentru generațiile de astăzi și viitoare“.

Și dintre toate datele descoperite cu prilejul documentării, cea mai edificatoare și mai importantă rămîne aceea referitoare la viața logodnicului eroinei, la învățătorul Gheorghe Pănoiu.

Despre acest erou nu se știa mai nimic. Avea rol doar de logodnic romantic, de prim-amorez. Cercetîndu-i stăruitor viața, pas cu pas, am aflat în istoria noastră contemporană un militant deosebit, care a fost trecut de pe acum în paginile de aur și de sînge ale eroilor poporului nostru.

Imediat după moartea Ecaterinei Teodoroiu, logodnicul ei încearcă să demaște pe acei care au insultat-o în viață pe eroină și o blamaseră și după moartea ei eroică de la Dealul Secului. Are de suferit rigorile clasei dominante. În 1940, cînd legionarii ajung la guvernămînt, îl alungă din învățămînt.

Pe timpul dictaturii antonesciene, refuzînd să plece pe frontul antisovietic, este închis. După Eliberare, se înscrie ca voluntar și, deși în etate de 56 de ani, primește comanda unei companii de infanterie, luînd parte activă la războiul antihitlerist.

Rănit ușor și decorat în luptele de la Turda, i se propune să fie repartizat la P.S., deoarece își îndeplinise cu prisosință datoria. Refuză. Luptă mai departe și își află moarte de erou în luptele din toamna lui 1944 la Oarba de Mureș.

Viața a oferit scriitorului un material mai bogat decît i-ar fi putut oferi propria-i fantezie. De aceea am scris și trilogia „Împlinire“, romane care cuprind viața ambilor eroi, fiind în același timp și o frescă socială a perioadei dintre 1915—1945. Curînd am fost solicitat să scriu și scenariul unui film, care să ecranizeze viața acestor doi eroi. Nădăjduiesc că-l voi putea realiza, pentru a îndeplini aceeași comandă socială și națională, obligație cetățenească de prim ordin a fiecărui creator din țara noastră.